



Aan: De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum: 20 januari 2022
Portefeuille(s): Duurzaamheid en Circulaire economie
Portefeuillehouder(s): Wethouder Marieke van Doorninck
Behandeld door: Juliane Kürschner, Ruimte en duurzaamheid, j.kurschner@amsterdam.nl
Onderwerp: Afwegingskader 'Signalen uit de Stad' Reflectiefase RES

Geachte leden van de gemeenteraad,

Onze gemeente is op weg naar 55% minder CO₂-uitstoot in 2030 en zet daarom vol in op de energietransitie: van fossiel naar duurzaam. Het college en de gemeenteraad hebben de ambitie om met zo'n extra 17 windmolens in totaal 127 megawatt windenergie te realiseren in 2030. Het zal weinigen ontgaan zijn dat dit tot bezorgdheid heeft geleid in onze stad. Er leven begrijpelijke zorgen over gezondheid, natuur, leefbaarheid en andere onderwerpen rond dit voornemen. Daarom hebben wij met u een reflectiefase ingesteld. Bovenop de landelijke wet- en regelgeving om windmolens te mogen plaatsen spraken en spreken wij met Amsterdammers, experts en externen om de zorgen van onze burgers en inwoners van buurgemeenten te borgen in het proces. Met vele Amsterdammers in workshops, online vragenlijsten en klankbordgroepen is zo het afwegingskader "Signalen uit de stad" opgesteld, onderdeel van deze reflectiefase. Dit afwegingskader is nadrukkelijk geen uitgekristalliseerde en gewogen lijst van criteria. Het is een bundeling van alle zorgen die leven en uitdagingen die er zijn rond het plaatsen van windmolens. Het vormt een kader waarbinnen u als raad de komende jaren een afweging en besluiten kunt nemen over de plaatsing van windmolens.

Een van de goede suggesties die uit de klankbordgroepen naar voren is gekomen is een plan-MER voor de zoekgebieden voor alle windturbines tezamen. Wij nemen deze suggestie graag over. Met een plan-MER krijgt u - en de Amsterdammers - zicht op de samenhang van het plaatsen van windmolens en beter beeld van de effecten op het milieu, gezondheid, natuur en cultuurhistorische waarden van de verschillende zoekgebieden.

De reflectiefase is een extra tussenstap in het proces van de Regionale Energiestrategie (RES) die boven op de wettelijke verplichtingen plaatsvindt. In de reflectiefase werken we met verschillende thematische en gebiedsgerichte klankbordgroepen aan een aantal producten die in het verdere proces rondom windmolens, aan de initiatiefnemers, bewoners en raadsleden meer houvast kunnen bieden; een afwegingskader en een handreiking participatie en governance. Daarnaast werken de expertgroep natuur en de expertgroep gezondheid onder leiding van een onafhankelijke voorzitter aan adviezen voor normen voor de bescherming van natuur en gezondheid. Het advies van de expertgroep gezondheid dient als input voor de project-MER en gezondheidseffectanalyse die op verzoek van uw raad per windmolenproject zal worden opgesteld. Aan het eind van de reflectiefase in april van dit jaar worden de producten opgeleverd.

Het afwegingskader wordt nu aan uw raad ter vaststelling voorgelegd. Dit afwegingskader maakt geen nieuwe keuzes ten opzichte van de RES 1.0. Met dit afwegingskader wordt niet opnieuw een keuze gemaakt om windzoekgebieden te schrappen of toe te voegen. Het is geen beslisboom waarmee gebieden af kunnen vallen aan de hand van de signalen die meegegeven zijn. Ook bepaalt dit document niet welke inbreng belangrijker of minder belangrijk is. Het afwegingskader bundelt de signalen die tijdens het besluitvormingsproces rondom de RES 1.0 en in de reflectiefase zijn meegegeven vanuit de samenleving. Signalen die zijn afgegeven door de enorme hoeveelheid insprekers bij de door u belegde avonden. Reacties die zijn gegeven tijdens voorlichtingsavonden met ongekende opkomsten, waar duizenden mensen op hebben ingelogd. Maar ook input die is opgehaald met de online Participatieve Waarden Evaluatie (PWE): deze vragenlijst werd door duizenden Amsterdammers ingevuld.

Al deze zorgen en signalen hebben wij in het afwegingskader per thema gebundeld en we geven aan hoe deze geadresseerd moeten worden in het proces van besluitvorming over windmolenprojecten. Als u als gemeenteraad in de toekomst voor het besluit staat om werkelijk een windturbine toe te staan zal dit stuk essentieel zijn. Het biedt raadsleden en initiatiefnemers een goed overzicht van de zorgen van Amsterdammers. Dit is dus bovenop de Milieu Effect Rapportage, de gezondheidseffectanalyse en de reguliere reactie en inspraak wanneer een aanvraag voor het plaatsen van windmolens wordt gedaan.

De discussie die in Amsterdam is ontstaan naar aanleiding van de ambitie van college en raad om windenergie binnen de gemeentegrenzen te realiseren is niet uniek in Nederland of zelfs de wereld. Overal waar plannen zijn voor windmolens worden vaak felle discussies gevoerd. Het instellen van een reflectiefase om met elkaar van discussie naar dialoog te gaan en het ontwikkelen van een afwegingskader om de geuite zorgen te borgen in het proces zijn wel uniek. Dit proces is nieuw voor iedereen en is een proces waar we samen al doende zullen leren. Wij stellen ons als gemeente kwetsbaar op door zo'n groot participatietraject op te tuigen, maar we leren hier veel van.

Hoe gaan we verder?

We lieten het proces extern evalueren om lessen te trekken. Deze onafhankelijke evaluatie van het participatieproces tot de RES 1.0 is uitgevoerd door de universiteit Leiden. U vindt het eindrapport in de bijlage. Uit deze externe evaluatie zijn belangrijke lessen te trekken ter verbetering, maar de evaluatie concludeert ook dat deze reflectiefase een goed antwoord is op de ontstane discussie. De behoefte om te participeren is namelijk groot. Deze lessen willen we meteen in de praktijk brengen voor de rest van de reflectiefase, voor het ontwikkelen van de plan-MER en de daarop volgende stappen in het proces. Zo kunnen we de participatie optimaliseren en zeker stellen dat alle zorgen van Amsterdammers onderdeel zijn van de besluitvorming.

Tijdens de tweede helft van de reflectiefase gaat het gesprek verder over de wijze waarop de samenwerking in de vervolgfases vormt krijgt, de wijze waarop de gemeente gaat sturen en waaraan de participatie moet voldoen. Dit alles wordt vastgelegd in de handreiking participatie en governance, die u als raad na afronding van de reflectiefase ontvangt.

De Raad en het College zien windmolens als een essentieel onderdeel voor onze duurzame energievoorziening. Dat betekent niet dat wij die rücksichtslos in de stad plaatsen. Ik heb u al eerder heel duidelijk gezegd, als uit onderzoek blijkt dat een windmolen onaanvaardbare risico's voor de gezondheid of onaanvaardbare schade aan de natuur, dan komt die windmolen er niet. De producten die we nu in de reflectiefase samen met vele Amsterdammers in de klankbordgroepen ontwikkelen, geven input voor dat gedegen onderzoek. Later dit jaar volgt een openbaar advies van de expertgroepen gezondheid en natuur aan de gemeenteraad onder andere over hoe om te gaan met de effecten op de gezondheid en de natuur in de Milieueffectrapportage (MER). Deze adviezen krijgen een plek in de voorgenomen plan-MER en in de volgende fase, wanneer initiatiefnemers zich gemeld hebben en een Notitie Reikwijdte & Detailniveau (NRD) ten behoeve van de Milieueffectrapportage (MER) voor projecten opstellen- inclusief gezondheidseffectanalyse (GEA).

Een vraag die vele Amsterdammers u en mij zullen stellen na dit besluit is: "En? Waar komen ze nu, die windmolens?" En op die vraag kunnen we nog geen antwoord geven. En hier merk ik - en dat bevestigt ook de evaluatie - dat er een misvatting is ontstaan over de reflectiefase. In de reflectiefase reflecteren we niet of de zoekgebieden of het plaatsen van windmolens een goed idee is. In de reflectiefase reflecteren we op hoe we de zorgen van inwoners van Amsterdam kunnen borgen voor de volgende fase. We hebben in de het proces van planvorming even een stap opzij gedaan om er nog beter achter te komen waar de zorgen precies zitten. En ook de steun, uiteraard. We bundelen al die opmerkingen in het afwegingskader, we denken na over hoe we de participatie kunnen verbeteren. Naast de reguliere participatie en inspraak. Na de reflectiefase gaan we verder met het proces. Dan kunnen initiatiefnemers van windenergieprojecten zoals bewonerscoöperaties zich bij de gemeente melden om in samenwerkingsverband een plan te maken. Via een plan-MER, met input van experts over gezondheid en natuur, met dit afwegingskader kunt u zien wat de beste plekken zijn om onze ambities op klimaat waar te maken. En of wij, met het afwegingskader in de hand kunnen zeggen dat we voldoende aan de zorgen die geuit zijn door onze inwoners tegemoet kunnen komen. Dat betekent dat over windmolens op een specifieke locatie voor eind 2024 besloten wordt. Met de gebruikelijke inspraak en wet en -regelgeving die daarbij hoort. Zodat de nieuwe windmolens uiterlijk 2030 klaar zijn voor gebruik. De toekomst van onze energie zal zo door en met zoveel mogelijk Amsterdammers worden vormgegeven.

Graag blijf ik u berichten over de voortgang van deze samenwerking en kijk er naar uit om de eerste resultaten met u te delen.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid

